

پرسش و پاسخ

فتاوی حضرت آیه الله العظمی مکارم شیرازی (مد ظله)
در جلسه هفتگی با اعضای پاسخگویی به سؤالات شرعی

الإمامُ عليٌّ (عليه السلام): كُلُّ يَوْمٍ لَّا يُعْصَى اللَّهُ فِيهِ فَهُوَ عِيدٌ. نهج البلاغة، كلمات قصار، ۴۲۸

مراسم عید نوروز و احکام مربوط به آن

سؤال ۱: نظر معظم له در مورد برپایی مراسم عید نوروز چیست؟

جواب: اولاً: در برخی روایات نوروز را عید مذهبی دانسته اند که حوادث تاریخی مطلوب و یا پیروزی‌هایی در آن واقع شده؛ ولی با توجه به این که اعتبار این روایات ثابت نیست نمی توان نوروز را به عنوان عید مذهبی در نظر گرفت اما عید ملی ایرانیان و بعضی کشورهای اسلامی دیگر است. مانند بسیاری از اعیاد که در میان اقوام جهان مرسوم است و بدعت هم محسوب نمی‌شود. و اساس این عید ملی آغاز بهار است که تحول مهمی در عالم طبیعت و موجودات به وجود می‌آید.

ثانیاً: به موازات این عید سنت‌های حسنه و کارهای پسندیده‌ای از جمله دعا و توجه به خداوند در آغاز سال، صلح رحم، کنار گذاشتن کدورتها، نظافت، مسافرت و تجدید قوا برای انجام کار بهتر، کمک به نیازمندان در هفته احسان و مانند آن انجام می‌شود که آثار مثبتی دارد و از نظر اسلام مطلوب است.

ولی باید از آمیخته شدن این امور مثبت با خرافات و گناهان خودداری کرد؛ از جمله شب چهارشنبه سوری است که هیچ مدرکی برای آن نیست و تفاوتی با سایر چهارشنبه‌ها ندارد و ضایعات فراوانی هر سال

در آن ایجاد می‌شود از جمله نقص در بدن یا آسیب رسیدن به بیماران قلبی و عصبی و زنان باردار. که نمی‌توان این‌ها را نادیده گرفت و گفت این مراسم جزء آداب نیاکان است، چرا که مصداق سخن مشرکان در آیه شریفه «إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ»^۱ خواهد شد. و پریدن از روی آتش و تبادل سرخی و زردی و امثال آن قطعاً از خرافات می‌باشد. همچنین روز سیزدهم فروردین که می‌تواند آثار مثبتی از جمله گردش در طبیعت و دیدن آثار عظیم خلقت خداوند و تفریح سالم داشته باشد و نباید آن را با خرافاتی از جمله نحس دانستن آن و پایمال کردن زراعت مردم به این بهانه و ارتکاب گناهان آلوده کرد.

با توجه به نکات فوق باید اعتدال را در مورد این عید در نظر گرفت؛ از طرفی نباید آن را به طور کامل نفی کرد زیرا آثار مثبت فراوانی دارد و نه هر چیز را که به نام عید نوروز انجام می‌شود پذیرفت. «وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا»^۲

سؤال ۲: آیا چیدن سفره هفت سین جایز است؟

جواب: این مراسم جزء تشریفات عید است البته مدرکی ندارد و ضرری هم به جایی نمی‌زند پس استفاده از آن اشکالی ندارد.

سؤالات متفرقه

سؤال ۳: پوشیده نبودن کلاه گیس برای زنان در هنگام نماز بدون مقنعه و چادر چه حکمی دارد؟

جواب: کلاه گیس چون لباس زینتی است، باید پوشیده شود «وَلَا يُبَدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ»^۴.

سؤال ۴: اگر در هنگام ذبح چهار رگ را ناگهان قطع کنند اشکال دارد؟

جواب: اشکال ندارد حتی قطع ناگهانی سر از سمت گلو هم حرام نیست هرچند کراهت دارد.

سؤال ۵: آیا پول خمسی را که کنار گذاشته شده می توان عوض کرد؟

جواب: اشکال ندارد چون با کنار گذاشتن تعیین پیدا نمی کند بر خلاف پول زکات فطره.

سؤال ۶: گوسفند بیماری را ذبح کرده اند و دقت نشده که دست و پا زده یا خیر حکم آن چیست؟

جواب: دست و پا زدن به عنوان نشانه برای زنده بودن است، اگر یقین داشته اند هنگام ذبح زنده بوده کافی است.

سؤال ۷: اگر زن یا مرد بگوید "تا زنده هستم همسر تو خواهم بود" و دیگری هم تکرار کند حکم صیغه ازدواج را دارد؟

جواب: خیر، چون این یک جمله خبریه است و صیغه ازدواج باید انشاء باشد و به فرض که قصد انشاء کند صراحت ندارد؛ ولی اگر بگوید "من خودم را به زوجیت تو درآوردم مادام العمر" مرد هم بگوید "قبول کردم"، کافی است.

سؤال ۸: اگر مرد در عقد موقت به زن بگوید "می توانی بروی ازدواج کنی"، آیا این در حکم بخشیدن باقیمانده مدت است؟

جواب: آری در حکم بخشیدن باقیمانده مدت است.

و می تواند بعد از عده که دیدن دو عادت ماهیانه کامل است ازدواج کند.

سؤال ۹: اگر مردی بعد از عقد موقت با برادر همسرش نعوذ بالله عمل ناشایستی انجام دهد، آیا می تواند بعد از پایان عقد موقت او را به عقد دائم خود درآورد یا صیغه مجدد کند؟

جواب: بنا بر احتیاط واجب هیچ کدام جایز نیست.

دفتر استفتائات حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی (دام ظلّه)

۱۳۸۸/۱۲/۱۹

۱- سورة الزخرف/۲۳ - ۲- سورة البقرة/۱۴۳ - ۳- سورة النور/۳۱